

Asia: VN/20373/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset kommentit esityksestä

Yleiset kommentit

Esityksessä ehdotetaan työneuvoston lakkauttamista ja siihen liittyviä lainsäädäntömuutoksia.

Työneuvosto on kolmikantaisessa kokoonpanossa toimiva työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen. Työneuvosto antaa lausuntoja työlainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta ja ratkaisee aluehallintoviraston poikkeuslupapäätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset.

Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista ehdotetaan kumottavaksi. Työneuvoston lausuntotehtävistä luovuttaisiin ja sen oikaisuvaatimustehtävät siirrettäisiin 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle.

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry vastustaa esitystä työneuvoston lakkauttamisesta ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen eriävässä mielipiteessä ja lausunnoissa esitettyihin näkökohtiin ja perusteluihin.

Työneuvoston lakkauttaminen heikentäisi oikeusturvaa

Työneuvosto on ollut kustannustehokas ja nopea, matalan kynnyksen oikeusturvakeino. Työneuvoston kolmikantaisella kokoonpanolla on erityistä työoikeudellista asiantuntemusta.

Työneuvoston lausunnoilla on ollut merkittävä ja laaja-alainen ohjaava vaikutus. Ne ovat yhdenmukaistaneet työlainsäädännön tulkintaa käytännön työelämässä, tuomioistuinprosesseissa sekä viranomaisten päätöksenteossa. Työneuvoston rooli lausunnonantajana palvelee useita tarkoituksia eikä useimmille lausuntoasioille ole olemassa muuta käsittelyfoorumia.

Oikaisuvaatimusasioissa työneuvoston kolmikantainen kokoonpano on mahdollistanut poikkeuslupapäätösten perusteellisen ja eri näkökulmat huomioivan laajan oikeudellisen harkinnan. Oikaisuvaatimustehtävien siirtäminen 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle johtaisi todennäköisesti oikaisuvaatimusasioiden suppeampaan oikeudelliseen arviointiin.

Työneuvoston lakkauttaminen todennäköisesti lisäisi tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määrää. Tuomioistuinten käsittelyajat ovat yleensä huomattavasti pidempiä kuin työneuvoston käsittelyajat, ja oikeusprosesseista aiheutuu suurempia kustannuksia sekä asian osapuolille että julkiselle taloudelle.

Työneuvoston lakkauttamisesta ei syntyisi esityksessä arvioitua säästöä

Työneuvoston lakkauttamisella tavoitellaan esitysluonnoksen mukaan kustannussäästöjä, jotka vahvistavat julkista taloutta. Lakkauttamisesta arvioidaan syntyvän noin 200 000 euron suuruinen säästö. Arviossa ei ole kuitenkaan otettu asianmukaisella tavalla huomioon esimerkiksi niitä kustannusvaikutuksia, jotka aiheutuvat oikaisuvaatimustehtävien siirtämisestä Lupa- ja valvontavirastolle.

Vaikutuksia viranomaisten toimintaan on niin ikään käsitelty esitysluonnoksessa varsin suppeasti. Työneuvoston lakkauttamisen myötä eräiltä viranomaisilta poistuisi mahdollisuus pyytää työneuvoston lausuntoa työlainsäädännön soveltamisesta. Luonnoksessa todetaan, että tämä voi vähäisissä määrin lisätä työsuojeluviranomaisen työtaakkaa. Tätä vaikutusta ei kuitenkaan tarkemmin arvioida, vaan se sivuutetaan toteamalla, että viranomaiset ovat pyytäneet lausuntoja työneuvostolta viime vuosina verrattain harvoin.

Kuten työsuojeluviranomainen (Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Työsuojelun vastuualue) toteaa 18.9.2025 antamassaan lausunnossa, työsuojeluviranomaisen lausuntopyynnöt on viime vuosina pyritty rakentamaan monitahoisiksi kokonaisuuksiksi ja yksi lausuntopyyntö on kattanut useita lainkohtia ja aihealueita. Yksittäisen lausunnon merkitys voi siten olla huomattava ja ulottua moniin eri kysymyksiin. Lausuntomenettelyn lakkauttamisen vaikutuksia tulisi arvioida esityksessä laajemmin.

Esityksen vaikutusten arviointi on puutteellinen. Lakkauttamisesta arvioidut säästöt ovat hyvin vähäisiä ja niiden toteutuminen epävarmaa. On myös mahdollista, että esitetyt muutokset johtaisivat julkisen talouden kustannusten kasvuun. Lakimuutosta ei voida pitää tarpeellisena eikä oikeasuhtaisena, kun sen ainoan varsinaisen tavoitteen – kustannussäästöjen – toteutumista ei ole luotettavalla tavalla arvioitu eikä osoitettu.

Lopuksi

SuPer katsoo, että esitystä ei tule viedä eteenpäin tällaisenaan, vaan se tulee palauttaa kolmikantaiseen valmisteluun. Työneuvoston lakkauttamisen lisäksi tulisi aidosti selvittää ja arvioida muita vaihtoehtoja, kuten työneuvoston toimivallan laajentamista, lausunnonpyyntöoikeuden laajentamista sekä työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimintojen yhdistämistä.

Esityksen vaikutukset

-

Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta

Kommenttinne lakiehdotuksesta.

-

Laki työaikalain muuttamisesta

39 §.

-

39 a §.

-

39 b §.

-

39 c §.

-

Siirtymäsäännökset

-

Laki nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

15 §.

-

15 a §.

-

15 b §.

-

15 c §.

-

Siirtymäsäännökset

-

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 44 §:n muuttamisesta

44 §.

-

Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §.

-

Lakiehdotukset 6–10 (työneuvostoviittausten kumoamiset)

Kommenttinne lakiehdotuksista.

-

Eteläaho Elmeri
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry